

ДЕЙВИД МОРЕЛ СВЕТИЛИЩЕТО

Превод от английски: Иван Атанасов, 2001

chitanka.info

Удивително е колко дълго образите могат да се съхраняват в паметта ни, докато настъпи моментът да се използват в някой разказ. През 1970, веднага след като завърших Пенсилванския държавен университет, реших да направя малка почивка и заминах на гости у мой приятел, който живееше близо до Питсбърг. През един августовски следобед отидохме до лагера, който няколко приятели на баща му бяха построили в планината. Там имаше плувен басейн, барбекю на открито, барака за нощуване и... — все още е пред очите ми — гробница. Тя витаеше в мислите ми цели двацет и две години и накрая трябваше да напиша за нея. Отново темата за скръбта — нещо, към което често се връщам след смъртта на Мат. „Гробницата“ бе номинирана от „Асоциацията на писателите на ужаси“ за най-добрата новела за 1992 година.

* * *

Бен Грейди беше в мавзолея, когато бипкането на пейджъра прекъсна риданията му.

Мавзолеят беше просторен и светъл, с блестящи мраморни плочи, които покриваха нишите, където бяха поставени ковчезите. В един алков, близо до високите до тавана прозорци, разположени отстрани на главния вход, блещукащи стъклени витрини даваха възможност на скърбящите да виждат доста по-малките ниши с урните, които съдържаха пеплата на любимите им хора. Имената и датите на раждането и смъртта на покойниците бяха изписани с бронзирани пластмасови букви, залепени върху стъклените витрини, и именно към тези витрини и урните зад тях се взираше Грейди, въпреки че очите му бяха премрежени от сълзи. Беше избрал кремация за жена си и десетгодишния си син отчести защото те вече бяха обгорели — в запалената при сблъсъка с пиян шофьор кола, — но най-вече, защото не можеше да понесе мисълта, че телата на любимите му същества ще се разлагат в ковчези в някоя ниша на мавзолея или още по-лоши — в гробището отвън, под земята, където дъждът или лютият студ щяха да карат сърцето му да се свива от безпокойство за тях, макар малкото здрав разум, който му бе останал, да признаваше, че това няма да има

никакво значение за близките му, които така ужасно му липсваха, защото те вече не чувстваха нищо.

Но *за него* имаше значение, както имаше значение ритуалът всеки понеделник следобяд да идва с колата до мавзолея, да седи на тапицираната пейка срещу остъклената стена с урните и да разказва на Хелън и Джон какво му се е случило от предното посещение насам, как се е молил те да бъдат щастливи и най-вече колко много му липсват.

Беше изминала година от смъртта им, а това се счита за дълъг период, но на него му се струваше, че бе изтекла невероятно бързо. Мъката му бе все така силна, както в деня, когато му съобщиха, че са мъртви, празнотата в душата му — все така голяма. Отначало приятелите му проявяваха разбиране, но след три месеца, а особено след шест, повечето от тях взеха да показват учтиво нетърпение, като подхвърляха добронамерено, че Бен трябва да загърби миналото, да се примири със загубата и да изгради отново живота си. Така че той започна да прикрива чувствата си и се престори, че се е вслушал в съветите им, но от това му стана още по-тежко. Тогава осъзна, че само човек, който не е изстрадал това, което му се случи, не би могъл да разбере, че три или шест месеца, или една година не значат нищо.

Ежеседмичните посещения в мавзолея се превърнаха в негова тайна и половинчасовият му престой стана неделима част от понеделничния му график. Понякога донасяше на жена си и сина си цветя или нещо друго, характерно за сезона: тиква за празника на Всички Светии, топка от стиропор през зимата или свежо кленово листо през пролетта. А при това посещение — точно след Националния празник — носеше миниатюрно знаменце и неспособен да овладее болката в гласа си, описваше на Хелън и Джон великолепните фойерверки, които бе гледал и на които някога заедно се бяха любовали, докато похапваха хот-дог на ежегодния градски пикник, който се провеждаше в парка на залесения склон на хълма край реката в Деня на независимостта.

— Само да бяхте видели ракетите в небето! — прошепна Грейди.
— Не знам как да ви ги опиша... Цветовете им бяха такива...

Бипкането от пейджъра, закачен на колана му, прекъсна задъхания му монолог. Бен се намръщи.

Пейджърът бе едно от многото нововъведения, които бе направил в полицейското управление, чийто началник бе той. В крайна

сметка на полицаите често им се налагаше да напускат патрулните коли било при изпълнение на някоя задача или просто за да изпият по едно кафе в някой ресторант. Но докато бяха далеч от радиостанциите си, те трябваше да знаят дали от управлението не се нуждаеха спешно от тях.

Настойчивото бипкане накара Грейди да се стегне. Той избърса сълзите си, изпъна рамене, сбогува се с жена си и сина си, изправи се с усилие и неохотно излезе от мавзолея, като заключи вратата след себе си. Това беше важно. Останките на Хелън и Джон се нуждаеха от защита, а пазачът на гробището се бе оказал не по-малко изобретателен от Бен по отношение на нововъведенията и бе осигурил ключ за всеки от скърбящите, така че можеха да влизат само тези, които имаха право.

Навън юлският ден беше слънчев, горещ и влажен, и ужасно му напомняше за знойния следобед преди година, когато бе дошъл тук, придружен от приятели и един свещеник, за да погребее скъпоценните урни. Грейди тръсна глава, за да прогони мислите и да потисне чувствата си, после отиде до черно-бялата патрулна кола, седна на шофьорското място и грабна микрофона на радиостанцията.

— Грейди слуша. Дайна, какъв е проблемът? — Отпусна предавателния бутон.

Резкият отговор на диспечерката го изненада.

— Вedomствено съобщение.

Бен свъси вежди.

— На път съм. След пет минути ще ти се обадя.

Напусна гробището разтревожен.

— „Вedomствено съобщение“ означаваше, че онова, което Дайна имаше да му казва, бе толкова деликатно, че тя не искаше някой цивилен, чиято радиостанция е настроена на полицейската честота, да чуе разговора. Щеше да му се наложи да се свърже с нея по телефона. Той спря на бензиностанцията срещу гробището, влезе в кабината до една машина за сладолед, пусна монета и набра номера.

— Полицейско управление Бозуърт — каза отсреща Дайна.

— Дайна, аз съм. Кое е толкова важно, че...

— Няма да ти хареса — отвърна звучният глас на диспечерката.

— Новините никога не са добри, когато ми звъниш на пейджъра. Вedomствено съобщение? *Защо?*

— Имаме случай с кодове 187 и 10–56.

Грейди трепна. Тези кодове означаваха убийство и самоубийство.

— Права си. — Гласът му секна. — Не ми харесва.

— Има и нещо по-лошо. Не е в нашата юрисдикция. Щатската полиция се занимава със случая, но искат да отидеш на местопрестъплението.

— Не разбирам. Защо да е по-лошо, че не е в нашата юрисдикция?

— Шефе, аз...

— Кажи ми.

— Не ми се иска.

— Кажи ми, Дайна.

— Познаваш жертвите.

За момент дошенето на Бен се затрудни. Той стисна още по-здраво телефонната слушалка.

— Кои са?

— Брайън и Бетси Рот.

„По дяволите!“ — помисли си Грейди. — „По дяволите!“ — Брайън и Бетси бяха приятелите, на които разчиташе, след като останалите се бяха отдръпнали от него, когато продължи да скърби.

А сега единият от тях бе убил другия?

И след това убиецът бе извършил *самоубийство*?

Пулсът му се ускори и му се зави свят.

— Кой какво е извършил на...?

Дайна отговори с пресипнал глас:

— Брайън го е извършил. С полуавтоматичен пистолет, четирийсет и пети калибър.

„Господи! О, господи!“ — възкликна наум Бен.

Заплетените указания, които получи, го отведоха не в дома на Брайън и Бетси, където бе предположил, че са се случили убийствата, а отвъд предградията на Бозуърт, в планината на запад от града. Апалачите: ниски, покрити с гъсти гори, със заоблени върхове. Между тях примитивни пътища водеха до закътани долини.

Притеснен и объркан, Бен нямаше да нае по кой път да поеме, ако не беше колата на щатската полиция, която блокираше достъпа до един от тях.

Щатският полицаи с четвъртита челюст, който беше на пост, хвърли цигарата, смачка я с обувката си върху чакъла и присви очи, щом Грейди паркира патрулката.

— Търся лейтенант Крейн — каза Бен и се представи.

Като чу името му, полицаят се изпъна.

— Лейтенантът *ви* очаква. — И със забележителна пъргавина за такъв едър човек, той изтегли колата си и направи път на Грейди да влезе в тясната клисура.

Тя бе толкова тясна, че зелените клонки на храстите шибаха страничните стъкла. Точно преди първия завой Бен погледна в огледалото за обратно виждане и видя как колата на щатската полиция отново блокира входа. Завъртя рязко волана и зави наляво. После отзад и отпред се виждаше само гора.

Пътят ставаше все по-лъкатушен. Това принуждаваше Грейди да кара на зигзаг и безпокойството му нарасна още повече, когато клоните започнаха да стържат не само по прозорците, но и по покрива на колата. Плътният горски мрак го караше да се чувства като хванат в капан.

„Брайън е застрелял Бетси?“

„А после и себе си?“

„Не!“

„Защо?“

„Аз имах нужда от тях.“

„Разчитах на...“

„Обичах ти!“

Какво, за бога, ги бе накарало да дойдат тук? Защо са били в гората?

Пътят стана по-равен и прав и внезапно изведе Бен от гората на едно огряно от слънцето плато, разположено между две възвишения, където през отворената порта на една телена ограда се виждаше обширен лагер. От лявата страна се издигаха няколко различни по големина сгради от пенобетон, в съседство имаше площадка за барбекю, а вдясно — плувен басейн.

Грейди паркира зад три коли на щатската полиция, една линейка, син фургон с надпис „Съдебна медицина“ и един червен джип, в когото разпозна джипа на Брайън и Бетси. Няколко щатски полицаи, двама санитарии и един дебел мъж в сив костюм се бяха скупчили на

отсамния бряг на басейна, с гръб към Бен. Но когато той отвори вратата на патрулката си, единият от полицаите се обърна, огледа го изучаващо, после погледна обратно към брега на басейна, пак към Грейди и с мрачно изражение тръгна към него.

Лейтенант Крейн. В средата на четиридесетте. Висок. С ясно изразен нос и скули. С елегантна фигура — лекарят му бе казал да отслабне, спомни си Бен. Къса, сресана назад пясъчноруса коса. Грейди бе работил няколко пъти с него, когато извършеното престъпление бе под юрисдикцията на единия, а заподозреният бе задържан от другия.

— Бен.

— Джеф.

— Обясни ли ти своята диспечерка? — Крейн изглеждаше притеснен.

Грейди мрачно кимна.

— Брайън е застрелял Бетси, а после и себе си. Но защо, по дяволите, би...

— Точно това се надяваме да ни кажеш.

Бен потрепера въпреки следобедната горещина.

— Откъде бих могъл да знам?

— Бяхте приятели със семейство Рот. Противно ми е да те моля за това. Мислиш ли, че ще можеш... Би ли...

— Да погледна телата?

— Да. — Крейн сбърчи чело още по-притеснено. — Ако нямаш нищо против.

— Джеф, независимо, че жена ми и синът ми са починали, все още мога да си върша работата. Макар Брайън и Бетси да бяха мои приятели, мога да направя всичко, което е необходимо. Готов съм да помогна.

— Така си и мислех.

— Тогава защо трябва да ме питаш?

— Защото си замесен.

— *Какво?*

— Всяко нещо по реда си — отвърна Крейн. — Първо, виж телата. После ще ти покажа какво стискаше в ръката си твоят приятел, беше увито около дръжката на пистолета. А след това ще поговорим.

Смрадта на разлагаща се плът накара Грейди да сбърчи нос. Висок до кръста дървен парапет обграждаше плувния басейн. Бен последва Крейн през отвора и стигна до циментовия бордюр на басейна. Един от полицаите снимаше нещо на земята, докато дебелият мъж със сивия костюм му оказваше различните ъгли. Когато видяха приближаващите Крейн и Грейди, останалите полицаи се отдръпнаха настрана и Бен видя телата.

От шока му се доповръща. Телата бяха прострени по очи на цимента, а зад тях стърчаха самотно два шезлонга от червено дърво. Главите на приятелите му бяха обърнати към басейна. Или поне това, което бе останало от главите им. Четирийсет и пет милиметровите куршуми бяха нанесли големи поражения. Зад дясното ухо на Бетси и това на Брайън входните отвори бяха покрити с черни съсиреци кръв. На противоположната страна, на челото близо до слепоочието, изходните отвори представляваха зейнали дупки, от които на цимента бяха изхвърчали кръв, мозък и коса. А над всичко това бръмчеше противен рояк мухи. Пистолетът лежеше близо до ръката на Брайън.

— Добре ли си? — Джеф докосна ръката на Грейди.

Той преглътна мъчително.

— Ще се справя.

Въпреки че почти десет години бе шеф на полицията в Бозуърт, Бен бе виждал малко простреляни жертви. В края на краищата Бозуърт беше средно голям град. В него нямаше много тежки престъпления. Повечето трупове, които бе виждал, бяха жертва на автомобилни катастрофи. Тази мисъл внезапно му напомни за катастрофата, в която бяха загинали жена му и синът му, и Грейди изпита още по-голяма скръб — заради приятелите и семейството си.

Твърдо решен да се овладее, той потърси сили в професионалния си навик и се опита да бъде обективен.

— Тези трупове... — Помъчи се да подреди обърканите си мисли. — ... са започнали да подпухvat. Въпреки горещината те нямаше да са така подути... Освен ако... Това не се е случило днес.

Крейн кимна.

— Доколкото можем да кажем, станало е вчера сутринта.

Дебелият мъж в сив костюм се намеси:

— Ще знам това със сигурност след аутопсията.

Мъжът беше окръжният съдебен лекар. Той даде знак на полицаия да спре да снима.

— Мисле, че е достатъчно. — Обърна се към санитарите. — Сега можете да ги отнесете. — Извърна се към Крейн. — Око не възразявате.

Лейтенантът се замисли за миг и сви рамене.

— Направихме всичко, което можахме. Давайте.

Грейди усети студени тръпки, като чу да отварят циповете на найлоновите чували. Докато санитарите си слагаха гумените ръкавици, той се загледа в блещукащата синкава вода на плувния басейн, за да се разсее. Изпита благодарност към Крейн, когато го заговори и го отклони от мислите му.

— Брайън и Бетси е трябвало да се приберат вкъщи вчера вечерта — каза Джеф. — Когато сестрата на Брайън позвънила по телефона у тях и никой не отговорил, тя си помислила, че са променили плановете си и са останали да спят тук. Ала като позвънила отново тази сутрин и пак никой не се обадил, а и се оказало, че брат ѝ не е отворил ресторанта, се притеснила. Тук няма телефон, така че се качила на колата си и дошла.

— И открила телата — добави Грейди, — а после ви е позвънила.

Крейн кимна. Зад него санитарите вдигнаха единия издут чувал на носилката и я забутаха към линейката.

Бен направи усилие да продължи:

— Изглежда са седели на двата шезлонга с лице към басейна. Ударната вълна на куршумите ги е изхвърлила от столовете.

— И ние така си го представихме — каза Крейн.

— Което подсказва, че не са спорели, или поне не толкова яростно, та Брайън да се ядоса дотам, че да застреля Бетси и после, осъзнавайки какво е направил, да застреля и себе си. — Гърлото му се сви. — Обикновено, когато си крещят един на друг, хората стоят изправени. А в този случай изглежда така, сякаш просто са си седели и са се радвали на гледката. После Брайън е отишъл да вземе пистолета или пък вече го е имал в себе си. Но защо? *Защо би решил да я застреля?* И защо бетси би седяла там, ако допуснем, че е знаела, че Брайън има пистолет?

— Той го е планирал — обади се Крейн.

— Очевидно, иначе не би носил оръжие.

— Това не е единствената причина да смятам, че Брайън го е планирал. — Крейн посочи към земята. — Виж пистолета!

Грейди сведе поглед към цимента, избягвайки да гледа черните съсиреци по бордюра на басейна и контрастиращите бели тебеширени очертания на мястото, където бяха лежали телата. Съсредоточи се върху оръжието.

— Да — каза той с въздишка. — Разбирам какво имаш предвид. — Плъзгачът на 45 милиметровия пистолет беше изтеглен целия назад, стърчайки зад ударника. Това можеше да се случи с този род пистолети — Грейди го знаеше много добре, — само когато магазинът в дръжката бе празен. — Брайън не е бил заредил докрай пълнителя. Сложил е само два куршума.

— Само за Бетси и за него — добави Крейн. — А това какво ти говори?

— Брайън го е обмислил внимателно. — Грейди бе обхванат от ужас. — Той уважаваше оръжията. Не е напълнил изцяло магазина, защото е знаел, че пистолетът ще се самозареди, след като изстреля втория патрон, че след като се самоубие, той ще изпадне от ръката му. Не е искал онзи, който го намери, да вземе зареден пистолет и ако случайно натисне спусъка, да се застреля. Постарал се е да го извърши колкото се може по-чисто.

Грейди отривисто поклати глава. *Чисто?* Ама че лош избор на дума. Но така бе разсъждавал Брайън. Той винаги се бе притеснявал, че животното, по което бе стрелял, може да е само ранено, да избяга в гората и да страда часове наред, а може би цели дни, преди да умре. В този смисъл начинът, по който Брайън бе подготвил убийството на жена си и собственото си самоубийство, определено бе чист. Два изстрела, направени умело в меката част зад ухото на жертвата. Прекият път към мозъка. Моментална и безболезнена смърт. Или поне на теория. Само жертвите знаеха дали смъртта им е била наистина безболезнена, а те не бяха в състояние да кажат това.

Грейди се намръщи толкова силно, че го заболя главата. Докато разтриваше слепоочията си, мислейки за куршумите, които бяха преминали през черепите на Бетси и Брайън, наблюдаваше Крейн.

— Обикновено човек прави такова нещо, когато има проблеми в брака си. От ревност. Когато единият от съпрузите има любовна

връзка. Но доколкото знам, Брайън и Бетси си бяха верни един на друг.

— Обзалагам се, че е било така — каза Крейн.

— И аз. Единствената друга причина, за която мога да си помисля, е, че Бетси е била болна от неизлечима болест — нещо, което са криели, защото не са искали да тривожат приятелите си. Когато състоянието ѝ се е влошило, когато вече не е можела да понася болките, Брайън — с разрешението на Бетси — е *сложил край* на страданията ѝ и после, тъй като не е можел да издържи на агонията да живее без жена си, той...

— Това е другото, което ще проверя, когато правя аутопсията — обади се съдебният лекар.

— И аз ще поговоря по този въпрос с вас, докторе — решително каза Крейн.

Тъгата на Грейди се бореше с объркването му.

— Тогава как така се оказвам замесен в тази история? Каза ми, че било нещо, свързано с ръката му. Нещо, което той стискал.

На лицето на Джеф се изписа неохота.

— Опасявам се, че няма добър начин да се направи това. Съжалявам. Просто трябва да ти я покажа. Брайън е оставил бележката.

— Щях да питам дали не го е направил. Нуждая се от отговор.

Крейн извади найлоново пликче от джоба на ризата си. В него имаше листче хартия.

Грейди прошепна:

— Щом Брайън е оставил бележка, няма място за въпроси. Като се прибави това към начина, по който е заредил пистолета си, няма съмнение, че е планирал внимателно всичко. Може би заедно с... — Бен потръпна. — Имам ужасното чувство, че Бетси е била съгласна.

— И на мен ми мина тази мисъл — каза Крейн. — но едва ли някога ще узнаем. Той е стискал това листче заедно с дръжката на пистолета. Когато оръжието е паднало от ръката му, бележката е останала залепена за пръстите му.

Грейди я прочете внимателно и потрепера.

На листчето беше написано отчетливо с черно мастило: **КАЖЕТЕ НА БЕН ГРЕЙДИ! ДОВЕДЕТЕ ГО ТУК!**

Това бе всичко.

И то беше прекалено много.

— Да ме доведат тук? Защо?

— Затова ти казах, че трябва да поговорим. — Крейн прехапа долната си устна. — Хайде, да се махаме от мястото на престъплението. Мисля, че е време да се поразходим.

Те излязоха от района на басейна, прекосиха едно пространство, покрито с чакъл, който скърцаше под краката им, минаха край къта за барбекю и две маси за пикник от червено дърво и приближиха до най-голямата постройка от пенобетонни панели. Тя беше дълга около десет метра и широка около пет. От предната стена излизаше метален комин и се издигаше под прав ъгъл към покрива. Виждаха се и три прашни прозореца.

— Да те доведат тук — повтори думите от бележката на Брайън. — Това може да означава различни неща. Да видиш телата или лагера. Не познавах много добре Брайън, но според мен не беше жесток човек. Не мога да си представя, че би искал да видиш онова, което е направил. Това ме кара да се питам дали...

Грейди предугади останалата част от въпроса.

— Никога не съм идвал тук. Истината е, че дори не знаех за съществуването на това място. Даже и с указанията, които бе казал да ми предадат, доста трудно намерих пътя.

— И все пак бяхте близки със семейство Рот.

— Съвсем отскоро — от една година насам. Запознах се с тях на среща на „Състрадателните приятели“.

— Какво е...

— Организация за родители, които са загубили дете. Казват, че само скърбящ родител може да разбере какво изпитва друг скърбящ родител. Така че семействата, изгубили дете, се събират веднъж месечно. Отначало всеки разказва как е починало детето му. После обикновено има лектор — психиатър или някакъв друг специалист, — който препоръчва различни начини как да се справим с болката. А след това започва дискусия. Родителите, които най-отдавна са пострадали, се опитват да помогнат на онези, които още не могат да повярват какво се е случило. Дават ти телефонните номера на хора, на които можеш да се обадиш, ако смяташ, че повече не можеш да понасяш болката от загубата. Тези хора правят всичко възможно, за да те окуражат да не се предаваш на отчаянието. Напомнят ти, че трябва да се грижиш за

здравето си, да не се отдаваш на пианство или да лежиш по цял ден в леглото, а да се храниш, да поддържаш силите си, да излизаш от къщи, да се разхождаш, да намираш позитивни начини за запълване на времето си, като се занимаваш с обществени дейности например и други такива неща.

Крейн се почеса по тила.

— Караш ме да се чувствам неловко.

— Защо?

— Дойдох на погребението на жена ти. После само веднъж идвах до вас. След това... Ами, не знаех какво да кажа или си казвах, че не трябва да те безпокоя. Предполагам, мислил съм си, че предпочиташ да бъдеш сам.

Чувствайки огромна празнота, Грейди сви рамене.

— Това е обичайната реакция. Няма нужда да се извиняваш. Ако не си изгубил собствените си жена и дете, не можеш да разбереш болката.

— Моля се на Бог никога да не ми се налага да преживявам това.

— Повярвай ми, и аз се моля за теб.

Стигнаха до голямата постройка от пенобетон.

— Момчетата от лабораторията вече провериха за отпечатъци.

Крейн отвори вратата и Грейди надникна вътре. Край стените бяха наредени походни легла със спални чували, имаше две дълги чамови маси, пейки, няколко шкафа и печка с дърва и въглища.

— Очевидно не само Брайън и Бетси са използвали това място — каза Джеф. — Имаш ли представа кои са били другите?

— Казах ти, никога не съм идвал тук.

Крейн затвори вратата и се запъти към съседната, по-малка постройка.

Този път, когато той дръпна резето и отвори вратата, Грейди видя готварска печка с дърва, консерви и щайги с хранителни продукти, тенджери, тигани, паници, чинии и други кухненски прибори, наредени върху лавици край стените.

— Предполагам — обади се Крейн, — че кътът за барбекю се е използвал през лятото, а това тук — през дъждовните дни, есента или може би през зимата.

Грейди кимна.

— В другата сграда имаше дванайсет походни легла. На закачалките видях дъждобрани и зимни палта. Които и да са били, често са идвали тук. През цялата година. И какво от това? Мястото е красиво. Чудесно кътче за отдых през лятото. Ловен лагер през есента. Място, където Брайън, Бетси и приятелите им са се събирали през уикендите — даже и през зимата, когато пътищата не са били затрупани от сняг.

— Да, хубаво местенце. — Джеф затвори вратата на кухнята и поведе Грейди към последната и най-малка постройка. — Това бе единствената заключена сграда. Ключът за нея беше на връзката с ключове за колата на Брайън. Намерих я в джоба на панталона му.

Той отключи вратата и Бен се намръщи.

Подовите в другите къщи бяха дъсчени, освен участъците под печките, които бяха от тухли. А тук подът бе застлан с гладки сиви шистови плочи. За разлика от голите пенобетонни стени в предишните постройки, тук стените бяха облицовани с дъбова ламперия. Вместо печка с дърва и въглища имаше красива каменна камина с дървена полица, от двете страни на която бе закачен по един национален флаг, а над тях, строени в права редица, блещукаха, поставени в рамка, снимките на осем усмихнати младежи — момчета и момичета. Грейди прецени, че бяха от шест до деветнайсетгодишни, а едно от момчетата — русо, със скоби на зъбите, с очила, от които явно се чувстваше неловко, въпреки решителната усмивка — печално му напомни за неговия собствен син, за когото така копнееш.

Различи повече детайли: църковна пейка, поставена срещу стената с фотографиите, керамични свещници на полицата на камината и... Пристъпи по-наблизо и се смути, като осъзна, че две от усмихнатите лица на снимките — прекрасни момичета на около десет години, с рижави коси и лунички — бяха почти еднакви. Близначки. Другото нещо, което забеляза, накара челото му да се набърчи — две от по-големите момчета някъде около осемнадесет — деветнадесетгодишни — бяха много ксо подстригани и носеха военни униформи.

— Е, какво мислиш за това? — попита Крейн.

— Прилича на... — Грейди усети тежест в гърдите. — на параклис. Няма религиозни предмети, но въпреки това има излъчването на светилище. Нещо като гробница. Тези две близначки.

Виждам съм ги и преди. Имам предвид снимките им. Брайън и Бетси носеха такива в портфейлите си. Показвали са ми ги няколко пъти, когато са ме канили у тях на вечеря. Имаше и уголемени, сложени в рамка, на стената в гостната им. Това са дъщерите им. — Стомахът на Бен се сви. — Те са починали преди десет години, когато едно увеселително влакче дерайлирало наред пътя си близо до Питсбърг. Брайън и Бетси не можеха да си простят, че са ги оставили да се качат на него. Вина. Това е другото нещо, от което страдат скърбящите родители. Голяма вина.

Грейди пристъпи още по-близо до снимките и се съсредоточи върху русото, лъчезарно десетгодишно момченце с очила и скоби на зъбите, което толкова блезнено му напомняше на неговия син. Приликата не беше пълна, но все пак бе поразителна.

„Вина — помисли си той. — Да, вина. Какво щеше да стане, ако не бях останал да работя до късно онази вечер? Ако си бях у дома, Хелън и Джон нямаше да решат да отидат да ядат пица, а после на кино. Онзи пиян шофьор нямаше да блъсне колата им. Щяха да са още живи и вината е изцяло моя, защото реших да се заема с онзи куп доклади, които спокойно можеха да почакаят до сутринта. Но не, трябваше да се покажа съвестен и заради това индиректно убих жена си и сина си.“ Сърцето му се сви от страх. От дълбините на изстрадалата му душа се изтръгна мълчалив вопъл на непоносима болка.

Зад него Джеф каза нещо, но Грейди не разбра какво.

Крейн го повтори по-високо:

— Бен?

Без да откъсне напрегнатия си поглед от снимката на русото момченце, Грейди прошепна:

— Какво?

— Разпознаваш ли някое от другите лица?

— Не.

— Това е само предположение, но може би е някаква следа.

— Следа?

— Ами, щом тези две момиченца са мъртви, не допускаш ли...

Може ли всички хлапета от тези снимки да са мъртви?

Сърцето на Грейди прескочи един такт. Той рязко се обърна към звука от плясък във вода.

— Какво има? — попита Крейн.

— Плясъкът. — Грейди тръгна към вратата. — Някой падна в басейна.

— Плясък? Не чух никакъв...

Слънчевата светлина прободеше очите на Грейди, когато излезе от сумрака на малката постройка. Той впери поглед в щатските полицаи, застанали на брега на плувния басейн. Съдебният лекар тъкмо се качваше в колата си. Линейката вече потегляше.

Но водната повърхност изглеждаше спокойна и ако някой бе паднал вътре, то явно полицаите не ги бе грижа за него. Те продължаваха да разговарят помежду си и не бяха обърнали внимание.

— Какво имаш предвид? — запита Крейн. — Нямаше никакъв плясък. Виж сам. Никой не е паднал в басейна.

Грейди невярващо тръсна глава.

— Но аз мога да се закълна, че го чух.

Объркан, той направи всичко възможно да отговори на още въпроси и най-после час по-късно — някъде малко след пет — напусна лагера, докато Крейн и хората му се готвеха да заключат постройките и портата на оградата и да опънат напреко на входа на пътя жълта лента с надпис ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО.

Разстроен, вцепенен от шока и изпълнен със скръб, Грейди целият трепереше. Докато караше по лъкатушещия път през застрашително издигащите се планини обратно към Бозуърт, той използва радиостанцията си, за да се свържи с управлението. Трябваше да изпълни един дълг, но не можеше да позволи на този дълг да попречи на другите му задължения. В службата трябваше да знаят къде ще бъде.

Със сестрата на Брайън Рот. Смъртта на жена му и сина му, правилата, които бе усвоил от посещенията си на събранията на „Състрадателните приятели“, го бяха научили, че трябва да направиш всичко възможно, за да утетиш скърбящия. Състраданието бе най-голямата добродетел.

Но когато спря пред дома на Ида Рот — скромна каравана в редицата от каравани в покрайнините на Бозуърт, никой не отговори на почукването му по тънката метална врата. „Естествено“ — помисли си Грейди. Собственикът на погребалното бюро. Гробището. Двойното

погребение. Ида имаше да урежда много неща. „Тя ще бъде зашеметена. Иска ми се да бях пристигнал навреме, за да ѝ помогна.“

За негова изненада жената от съседната каравана дойде при него и му каза къде е може да намери Ида. Той не се изненада от факта, че тази клюкарка знаеше всичко за сестрата на Брайън, а от това, че знаеше къде е отишла. Благодарни на съседката, избягвайки да отговаря на въпросите ѝ, и потегли с колата към указаното място.

След пет минути откри Ида Рот, седнала зад касовия апарат на бара в ресторанта, който принадлежеше на Брайън и Бетси, откъдето строго командваше сервитьорките.

Клиентите — повечето фабрични работници, които редовно се отбиваха за по една — две бири, след като им свършеше смяната, — се загледаха в униформата на Грейди, докато седеше зад бара. Досега винаги бе носил цивилни дрехи, защото се отбиваше да види приятелите си в извънработно време. Това че бе в униформа, придаваше на визитата му официален характер и присвитите очи, които го изучаваха, го потвърждаваха, а печалният им израз му подсказваше, че новината за случилото се с Брайън и Бетси се бе разнесла.

Грейди свали фуражката си и му се прииска песента на Рой Орбисън „Единствено самотникът“, която се лееше от джукбокса, да не бе толкова силна. „По дяволите, кой луд беше избрал тази мелодия?“ После погледът му се спря на мършавото, решително лице на Ида.

Единствена и по-голяма сестра на Брайън, тя беше около четиридесетгодишна, но изглеждаше на шейсет отчасти защото косата ѝ бе напълно побеляла и я носеше пригладена назад в стегнат кок, което подчертаваше бръчките на челото и около очите, отчасти защото постоянната ѝ нервност я беше направила толкова мършава, че бузите ѝ изглеждаха хлътнали, но най-вече заради свитите ѝ устни, които придаваха на лицето ѝ намусено изражение.

— Ида — обърна се Грейди към нея, — когато някои хора ти изказват съболезнованията си, имаш пълното право да изпитваш ожесточение. Автоматичната ти реакция е да си помислиш: по дяволите, махайте се оттук, оставете ме на мира. Но ти знаеш, че аз съм бил там, където си ти сега, още преди година, когато жена ми и синът ми бяха убити. Знаеш, че съм експерт по въпроса, за който ти

говоря, че това не са празни думи. Разбирам какво чувстваш. И от цялото си сърце съжалявам за Брайън и Бетси.

Ида се смръщи, обърна лице към една сервитьорка и избъбри: „На пета маса още чакат за онази хлба бира“, а после изгледа навъсено Грейди, като облегна ръка на касовия апарат.

— Съжаляваш ли? Нека ти кажа нещо. Брайън ме изключи от живота си след смъртта на децата му. Пак си ходехме на гости. Прекарвахме заедно известно време. Но нещата между нас вече не бяха същите. През последните десет години сякаш не бяхме брат и сестра. Сякаш... — Лицето ѝ заприлича на мъртвешко. — Сякаш имаше някаква бариера между нас. Това ме *обиждаше* — да ме кара да се чувствам като чужд човек. Опитах всичко, което можах, за да бъда приветлива с него. Що се отнася до *мен*, част от Брайън умря преди много години това, което направи с Бетси и себе си, е лошо. Но може би е най-доброто нещо, което можеше да се случи.

— Не разбирам. — Грейди се наведе по-близо до нея, опитвайки се да не обръща внимание на тъжната песен на Рой Орбисън и на погледите на мълчаливите и напрегнати работници.

— Не е тайна — отвърна Ида. — *Ти* знаеш. Целият *град* знае. Съпругът ми се разведе с мен преди осем години. След като се оженихме, постоянно правех спонтанни аборти, така че останахме без деца. Това ме *състари*. Как мразех младата секретарка, с която избяга. Единственото, което получих от подялбата на имуществото, от алчните адвокати и от проклетия бракоразводен съдия, е раздрънканата каравана, в която съм принудена да треперя, когато времето е студено. Съжаляваш ли? Добре, нека ти го кажа сега — колкото и да ме боли, аз не съжалявам. Брайън имаше всичко, а аз нямах нищо! Когато ме отблъсна... Най-доброто нещо, което някога е направил за мен, бе да се застреля. Сега този ресторант е мой. Най-накрая имам нещо.

Грейди бе шокиран.

— Ида, ти не мислиш това.

— Дявол да го вземе, мисля го! Брайън се отнасяше към мен като с чужд човек. *Спечелих* този ресторант. Заслужавам го, когато отварят завещанията... — Суровото изражение на Ида стана присметливо. — Ако има някаква справедливост... Брайън ми обеща. Независимо, че ме отбягваше, той каза, че ще се погрижи за мен. Тази кръчма е моя. И

се кълна, че можеш да пие едно безплатно питие. — Тя посегна към касовия апарат.

— Благодаря ти, Ида. Бих искал, но не мога. На работа съм. — Грейди сведе поглед и унило се загледа във фуражката си. — Може би друг път.

— Няма по-добро време от сега. Това е щастлив момент. Ако не можеш да бъдеш щастлив, поне удави скръбта си. Приеми го като раздаване на погребение. Ще бъдат две питиета на цената на едно.

— Не и докато съм с униформата. Но, моля те, запомни, аз споделям скръбта ти.

Ида не го чу, давайки отново заповеди на сервитьорката.

Разтревожен, Грейди взе отново шапката си и стана от стола пред бара. Професионалният му инстинкт го накара да се поспре.

— Ида.

— Не виждаш ли, че съм заета.

— Извинявай, но се нуждая от информация. Къде Брайън... Къде Бетси беше... Какво знаеш за мястото, където се е случило?

— Не знам много, по дяволите.

— Но все пак трябва да знаеш *нещо*. Знаела си достатъчно, за да отидеш там.

— Там? — Гласът ѝ пресипна. — Там? Била съм там само веднъж. Но се чувствах толкова пренебрегната... толкова нежелана... толкова ядосана... Повярвай ми, трябваше доста да напегна мозъка си, за да си спомня как се стига дотам.

— И защо си се чувствала нежелана?

— Онова място беше... — Ида сбърчи още повече и без това набръчканото си чело. — Неговото *убежище*. Неговата стена срещу света. — Тя се навъси още повече. — Спомням си, когато купи онази долина. Децата му бяха починали преди пет месеца. Беше в началото на есента. Ловният сезон бе в разгара си. Приятелите на Брайън се мъчиха да го разсеят. „Хайде да отидем на лов за зайци или глухари“ — предложиха му те. — „Не можеш по цял ден само да седиш.“ И буквално го измъкнаха от спалнята.

Без да отделя лявата си ръка от касовия апарат, Ида посочи към тавана, имайки предвид етажа над ресторанта, където бяха живели Брайън и Бетси.

— У Брайън... не бе останала никаква енергия... така че ако не бях аз, тази кръчма щеше да е отишла по дяволите... Той само се дотъртяше дотук и си отиваше. А тогава, като се върна, не можах да повярвам на промяната, която бе настъпила у него. Беше *изпълнен* с енергия. Каза, че бил намерил някакъв терен, който искал да купи. Беше... превъзбуден? Това не е точната дума за поведението му. Непрекъснато бърбореше за долината в планините. Бил попаднал случайно на нея. Непременно трябвало да стане негова.

Ида даде нови заповеди на сервитьорката и обърна суровия си поглед към Грейди.

— Помислих си, че Броайън е получил нервно разстройство. Казах му, че не може да си позволи втори имот. Но той не искаше да чуе. Настояваше, че трябва да го купи, така че въпреки моите предупреждения използва този ресторант като — Как се наричаше? — гаранция. Убеди банката да му отпусне кредит, откри собственика на онази долина и купи проклетото място. Тогава започна да ме избягва.

— Следващото нещо, което чух — не от него, а от шушукането на криентите в ресторанта, — бе, че се бе договорил с някого да построи там плуven басейн, няколко сгради, кът за барбекю и... След година, когато строителните работи приключиха, той ме покани на откриването. Признавам, че мястото бе впечатляващо. Мислех си, че Брайън е надмогнал загубата си, че се е примирил със смъртта на децата си. Ала след като той, Бетси, аз, приятелите му и проклетият ми съпруг, който скоро щеше да стане бивш, хапнахме от барбекюто, Брайън ме отведе настрана. Посочи ми гората, плувния басейн, сградите и ме попита... Спомням си гласа му — нисък, сподавен, както говорят хората в църква. Попита ме дали усещам нещо различно, нещо специално, нещо, което да ми напомня за... нещо, което ме кара да се чувствам *близо* до умрелите му деца. Замислих се над думите му. Огледах се. Опитах се да разбера какво има предвид. Най-накрая отвърнах „не“. После добавих, че мястото изглежда прекрасно, но че е поел риск с банковия кредит. Все пак, щов се нуждае от кътче, където да избяга и да лекува болката си, независимо от финансовия риск, може би е постъпил правилно. „И няма да кажеш нищо за плувния басейн?“ — попита ме той. Отговорих му, че не разбирам какво има предвид, освен че децата му обичаха да плуват. И така разговорът приключи. Това бе последния път, когато ме покани там. Беше

истинското начало на дистанцирането между нас. Барьерата, която издигна. Без значение, че му спасих задника, като се грижех за кръчмата, както правя и сега.

Грейди си даде сметка, че бе преминал границата на търпението й. Той трескаво търсеше сред разбърканите си мисли един последен въпрос, с който да прикрие смущението си.

— Знаеш ли кой е бил собственикът на онази долина и защо Брайън изведнъж е решил така неудържимо да я купи?

— Със същия успех можеш да ме попиташ кой ще спечели лотарията. Той не ми каза нищо. А аз вече *ти казах*, че нямам време за това. *Моля те*. Правя всичко възможно да не бъда груба, но имам клиенти. Сега е най-натовареното време на деня. Този щастлив час кара всички тези хора да огладняват. Трябва да се уверя, че яденето е готово.

— Разбира се — каза Грейди. — Извинявай, че те разсейвам. Просто исках... Съжалявам Ида. Затова дойдох тук. Да ти кажа колко много ти съчувствам.

Ида погледна гневно към сервитьорката.

— На осма маса все още чакат панирания лук.

Грейди тръгна към изхода, без да обръща внимание на погледите на работниците, и излезе от ресторанта. Докато затваряше скърцащата врата и вървеше с тежки стъпки покрай камионите към своята кола, чу как клиентите се разприказваха, нарушавайки предишната тишина, и то достатъчно високо да заглушат друга тъжна песен, този път на Бъди Холи — „Предполагам, че това вече няма значение“.

Бен се обади по радиостанцията в управлението и каза на диспечерката, че си отива вкъщи. После тръгна по засенчените от дърветата улици, обAGRени тук-там в пурпур от лъчите на залязващото слънце, към едноетажната къща, която бе делил с жена си и сина си.

Къщата.

Тя го измъчваше. Често си бе мислел да я продаде, за да избяга от спомените, които събуждаше у него. Но така, както не бе докоснал вещите на Хелън и Джон — дрехите им, сувенирните чаши, които жена му обичаше да колекционира, любимите видеоигри на сина му, — така и не бе успял да се убеди да се раздели с къщата. Да, спомените го тормозеха, но не можеше да понесе мисълта да живее без тях.

В същото време къщата го разстройваше, защото я чувстваше празна, защото не я поддържаше, откакто Хелън и Джон бяха загинали, защото тази пролет не бе засадил цветя както правеше Хелън, защото в нея бе разхвърляно и мръсно.

Когато влезе в кухнята, изобщо не се запита какво да направи след това. Същото, което винаги правеш, когато се прибереш вкъщи, което бе правил всяка вечер, откакто бе загинало семейството му. Насочи се директно към шкафа, извади бутилка Джим Бим, сипа си два пръста в една чаша, добави лед и вода и почти я пресуши с три глътки.

Затвори очи и издиша. Така. „Състрадателните братя“ бяха категорични, че скърбящите хора не трябва да търсят убежище в алкохола. Брайън и Бетси твърдяха същото. Бе забелязъл, че в лагера нямаше никакви бутилки със спиртни напитки или кутии бира. Каквито и да бяха причините за това убийство и самоубийство, алкохолът не беше една от тях.

Той се преструваше, че следва съветите на „Състрадателните братя“. Но през нощта, в бездната на скръбта си, все повече и повече прибягваше до бърбана, за да замъгли съзнанието си. Само че той не пропъждаше наистина спомените му. Само ги размиваше, правеше ги по-поносими, замайваше го достатъчно, за да може да заспи. Щом алкохолът го хванеше дотам, че езикът му да започне да се заплита, щеше да включи телефонния секретар и ако телефонът звъннеше, ако съобщението бе нещо важно от службата, щеше да се овладее дотолкова, че да вдигне слушалката и да каже няколко грижливо подбрани думи, за да прикрие безпомощността си. Ако се наложеше, щеше да измърмори, че е болен и да нареди някой от хората му да се погрижи за спешния случай. Това бяха единствените моменти, в които Грейди нарушаваше професионалния си кодекс. Но както бе престанал да поддържа дома си, така знаеше и се страхуваше от това, че някоя нощ щеше да направи грешка и хората неизбежно щяха да научат, че се е провалял и друг път.

Но сега този страх нямаше значение. Ала скръбта имаше и Грейди побърза да си налее още една чаша, като този път добави по-малко лед и вода. Пресуши я почти като първата. Брайън и Бетси. Хелън и Джон. Не-е-е.

Той се подпря на шкафа и заплака, давайки воля на скръбта, която свиваше гърлото му и разтърсваше раменете му.

Внезапно телефонът иззвъня. Сепнат, той се отправя с несигурни крачки към апарата, който бе поставен на стената до задната врата.

Звъненето се повтори.

Грейди не бе включил още телефонния секретар. В състоянието, в което бе, на знаеше дали да не остави телефонът да си звъни. Брайън и Бетси. Хелън и Джон. Единственото, което искаше, бе да го оставят сам, за да може да се отдаде на скръбта. Но може би се обаждяха от управлението. Можеше да е нещо важно.

Избърса сълзите си, стегна се, размисли и реши. Въздействието на бърбъна още не бе настъпило. Все още можеше да говори, без да завалява думите. За каквото и да се касаеше това обаждане, трябваше да се погрижи за него, докато още бе в състояние.

Ръката му трепереше, когато вдигна слушалката.

— Ало?

— Бен? Джеф Крейн е. Съжалявам, че те безпокоя вкъщи, но е важно. Позвъних в службата ти и един от хората ти ми каза къде мога да те намеря.

— Нещо важно? Какво е то?

— Научих някои имена. Кажи ми дали ти звучат познато. Дженинкс. Матсън. Рандъл. Лангли. Бек.

Грейди се съсредоточи.

— Не ми изплува ничие лице. Не съм срещал никой от тях. Или поне не са ме впечатлили с нищо, за да си ги спомням.

— Не съм изненадан. Те не са... Те не... живеят в Бозуърт. Всичките са от близки градчета, разположени на запад между Бозуърт и Питсбърг.

— Тогава защо са важни? Не схващам връзката.

— Всички са умрели миналия четвъртък.

— Какво?

— След като приключихме огледа в лагера на Брайън, се върнахме в управлението. Там продължихме да говорим за случилото се. Един от хората ми, който не беше на огледа, подскочи при споменаването на Брайън и Бетси Рот. Каза ми, че е чувал тези имена и преди. По-точно миналия четвъртък. По време на най-злощастната автомобилна катастрофа, която някога е разследвал. Имало десет убити. Всичките в един фургон. Един автомобил спукал гума, шофьорът загубил контрол и се блъснал в тях. При разследването се

установило, че всички жертви във фургона се били отправили да празнуват Четвърти юли в планината. В някакъв лагер. Затова исках да говоря с теб. Лагерът е бил собственост на Брайън и Бетси.

Грейди стисна слушалката толкова силно, че ръката му се схвана.

— И всичките десет са загинали?

— Те се срещнали на някакво сборно място, оставили колите си и продължили с фургона — поясни Крейн.

„Още една проклетата катастрофа! — помисли си Грейди. — Точно както при Хелън и Джон!“

— Така че, воден от инстинкта си, проведох няколко телефонни разговора — продължи Крейн. — С роднините на жертвите. От тях научих, че Брайън и Бетси доста са обикаляли. Те не са ходили на срещи на скърбящи само в Бозуърт. Посещавали са всички околни градчета. Спомняш ли си, когато в лагера се чудех за онези фотографии в малката постройка? Ти я нарече гробница. А аз изказах предположението, че щом на две от тях са мъртвите деца на Брайън и Бетси, това може да се окаже следа и че навярно другите снимки са също на умрели деца.

— Спомням си.

— Е, добре, бил съм прав. Всяка една от семейните двойки, загинали в онази катастрофа, са загубили децата си преди няколко години. Определението ти за онази постройка се оказа правилно. Тя е била гробница. Според роднините родителите са поставили снимките над камината. Палели са свещи. Молели са се. Те...

— Какъв кошмар! — възкликна Грейди.

— Ти знаеш повече за този кошмар отколкото аз бих могъл да си представя. И онези дванайсет души — също. Нещо като частен клуб, отдаден на скръбта. Може би *затова* Брайън е загубил контрол. Може би е застрелял Бетси и после себе си, защото не е можел повече да понася болката.

— Може би. — Грейди потръпна.

— Онези юноши от снимките — двамата във военна униформа — те са загинали във Виетнам. Виждаш ли от колко отдавна е тази история.

„Имам чувството, че трае от векове“ — помисли си Грейди.

— Главното е, че вече разполагаме с някакво обяснение — каза Крейн. — Брайън и Бетси са се приготвили за обичайната среща през

уикенда. Но този път тя не се е състояла. Прекарали са уикенда в тъжни размисли, изпаднали са в депресия... само двамата там, съвсем самотни, Брайън е решил, че не би могъл да издържи. Твърде много мъка и скръб. Така че е застрелял жена си. Както изглежда, тя е била съгласна. А после той...

— ...се е застрелял — въздъхна Грейди.

— В това има логика, нали?

— Най-логичното обяснение, което някога ще открием. Бог да им е на помощ — отговори Бен.

— Осъзнавам, че тази тема е твърде болезнена за теб — каза Крейн.

— Ще се справя. Добре направи, че ми се обади, Джеф. Не мога да кажа, че се радвам, но твоята теория е достатъчно издържана, за да успокои душата ми. Благодаря ти. — На Грейди му се искаше да изкрещи.

— Просто си помислих, че ще искаш да знаеш.

— Разбира се.

— Ако чуя още нещо, ще ти се обадя отново.

— Добре. Чудесно. Направи го.

— Бен?

— Какво?

— Не искам да повтарям грешката си. Ако имаш нужда да поговориш с някого, обади ми се.

— Разбира се, Джеф. Ако имим нужда. Разчитай на това.

— Казвам това, което наистина мисля.

— Разбира се. И аз мисля това, което казах. Ако имам нужда да поговоря с теб, ще го направя.

— Това исках да чуя.

Грейди затвори телефона, отблъсна се от стената и прекоси кухнята.

Насочи се към бърбъна.

В четири часа сутринта Грейди се закашля и се измъкна от леглото. Алкохолът му бе позволил да поспи, но тъй като въздействието му бе намаляло, съзнанието му се бе избистрило преждевременно, далеч преди да е готов да се сблъска с истинския живот. Главата му пулсираше. Колената му се подвиваха. Отиде,

препъвайки се в банята, глътна няколко аспирина, като пи вода от шепата си, и чак тогава осъзна, че все още бе с униформата, че не беше я съблякъл, преди да се продне напреки на леглото си.

Кажете на Бен Грейди. Доведете го тук.

Обезпокоителната бележка бе като гравирана в паметта му, думите бяха така ясни и четливи, както когато бе отместил ужасения си поглед от трупове и ги бе прочел върху листчето в пластмасовото пликче, което Крейн му бе подал. КАЖЕТЕ НА БЕН ГРЕЙДИ. ДОВЕДЕТЕ ГО ТУК.

„Защо? — запита се Грейди. — Всичко, което ми каза Джеф снощи — десетте души, убити във фургона, мотивът за депресията на Брайън, — има смисъл. Брайън бе достигнал до границата на своята издръжливост. Обаче онова, което *няма смисъл*, е настояването му да се свържат с мен, да отида в лагера и да видя раншите от куршумите.“

Разумът му се разбунтува. Повдигна му се и той се наведе над мивката, пусна студената вода и наплиска няколко пъти лепкавото си от пот лице. Слезе залитайки по стълбите, влезе в кухнята, отпусна се тежко на масата и светлината на лампата, която светна, проряза очите му. „Алка Зелцер^[1] — помисли си той. — Нуждая се от...“

Но поривът му секна, като видя купчината писма и поръчаните по пощата каталози на масата. Когато се бе прибрал снощи, беше грабнал несъзнателно пощата си от кутията, докато е ровил из джобовете си за ключа. Бе я захвърлил на масата, нетърпелив да отвори шкафа, където държеше бърбъна. А сега както се бе облакът на масата, разпръсквайки пликовете и каталозите, откри, че се взира в адресирано до него писмо — едно от редките писма, които бе получавал, откакто Хелън и Джон бяха починали и роднините на жена му бяха спрели да му пишат.

Адресът на плика — БЕНДЖАМИН ГРЕЙДИ, 112 СИПРЕС СТРИЙТ, БОЗУЪРТ, ПЕНСИЛВАНИЯ — и пощенският код бяха надраскани с черно мастило. Нямаше адрес на подателя. Но Грейди разпозна лошия почерк. Беше го виждал доста често по съболезнователните картички, които бе получавал не само в дните и седмиците след смъртта на Хелън и Джон, но и през всичките месеци на изтеклата мъчителна година. Окуражаващи послания, постоянно съпричастие.

От Брайън. Пощенското клеймо бе отпреди четири дни. От петък.

Грейди грабна писмото и разкъса плика.

Скъпи Бен, започваше то и като капак на кошмара, който бе разбил на пух и прах пианския му унес, новият кошмар го разсъни напълно. Грейди потръпна като прочете съобщението от своя прекрасен, благороден и упорито подкрепящ го приятел, който вече не бе сред живите.

Скъпи Бен,

Когато получиш това писмо, двамата с Бетси ще бъдем мъртви. Дълбоко съжалявам за скръбта и шока, които моите действия ще ти причинят. Не зная кое ще е по-лошо — първоначалния шок или дълготрайната скръб. И двете са ужасно бреме и аз се извинявам за това.

Ако телата ни бъдат открити преди да си прочел това писмо... Ако бележката, която смятам да напиша и да сложа в ръката си, когато натискам спусъка, не осъществи моето намерение... Ако нещо се обърка и не те повикат да дойдеш тук... Аз искам да дойдеш. Не за да видиш обвивките, в които са били душите ни. Не за да те измъчвам с нашите непрестойни останки. А за да съм сигурен, че ще видиш мястото, то е специално, Бен. То утешава.

Не мога да ти кажа как. Искам да кажа, че не желая. Трябва сам да откриеш. Ако събудя твоите надежди и те не се изпълнят, ще се чувстваш виновен, убеден, че ти не си го заслужавал, а последното нещо, което бих искал да ти причиня, е да увеличи чувството ти за вина.

Въпреки това тази възможност трябва да се има предвид. Можеш да се окажеш невъзприемчив към това място. Не мога да го предскажа. Със сигурност сестра ми бе невъзприемчива. Имаше и други такива. Затова избирах внимателно. Приятелите ми, които загинаха в четвъртък, бяха малцината, които усещаха подкрепата, която дава това място.

Но сега те са мъртви и ние с Бетси не искаме да сме отново сами. Това е твърде много. Ужасно много. Наблюдавах те внимателно, Бен. И все повече и повече се притеснявах за теб. Имам подозрението, че вечер пиеш, за да заспиш. Знам, че страдаш колкото и ние с Бетси. Но ние имахме щастието да намерим утеха и се страхувам за теб.

Възнамерявах да те доведа тук много скоро. Мисля, че си готов. Смятам, че си възприемчив, че това място ще ти донесе радост. Затова оставих бележката с инструкцията щатската полиция да те извика тук. А сега — предполагам, — вече си го видял и трябва да ти кажа, че след като слеза до града, за да пусна това писмо, ще отида да се срещна с адвокатата си.

Възнамерявам да променя завещанието си. Моят последен акт на съпричастност към теб ще бъде да ти оставя този лагер. Надявам се, че той ще облекчи страданията ти и ще ти донесе утеха и спокойствие. Ще разбереш какво имам предвид, ако си наистина възприемчив, ако си чувствителен, какъвто вярвам, че си.

Прости ми за мъката, която нашата смърт ще ти причини, но тя е необходима. Трябва да ми повярваш. Ние сме изпълнени с очакване. Нетърпеливи сме. Това, което ще направя, не е в резултат на отчаянието.

Обичам те, Бен. Знам, че това звучи странно. Но е истина. Обичам те, защото сме другари по нещастие. Защото си скромен и добър. И страдащ. Може би моят дар ще облекчи болката ти. Когато четеш това, Бетси и аз вече няма да изпитваме болка. Но в последния си час ние се молим за теб. Желая ти да намериш утеха. Бог да те благослови, приятелю. Бъди щастлив.

Брайън

Следваха подписите на Брайън и Бетси.

Грейди простена. Сълзите му закапаха по писмото, размивайки мастилото на последните думи, като замазаха подписите на приятелите, които така ужасно му липсваха.

Докато четеше писмото, Джеф Крейн все повече се намръщваше. Той го прочете отново и после още веднъж. Най-накрая се облегна на стола си и издиша съдържания до този момент въздух.

Грейди седеше замислен срещу него.

— Господи! — възкликна Крейн.

— Съжалявам, че те събудих — каза Грейди. — Изчаках, колкото можах, поне докато се разсъмне, преди да ти се обадя вкъщи. Наистина си мислех, че вече си станал. Искях да съм сигурен, че ще отидеш направо в службата си, а не на някакво разследване. Предполагах, че ще искаш веднага да видиш това писмо.

Крейн изглеждаше объркан.

— Да го видя веднага? Разбира се. Нямах това предвид, като казах „ужасно начало на деня“. Нямах предвид себе си. А теб, Бен. Аз ти съчуствам. Боже мой, направо съм изненадан, че си чакал чак до зори. На твоето място щях да съм позвънил на мой приятел... надявам се, че ти ме смяташ за такъв... веднага.

Грейди потрепера.

— Не изглеждаш много добре. — Крейн се изправи и посегна към една стъклена каничка с кафе. — По-добре да изпиеш още една доза от това. — Той напълни отново чашата на Бен.

— Благодаря. — Ръцете на Грейди трепереха, когато вдигна чашата с димящо кафе. — Писмото, Джеф. Какво мислиш за него?

Крейн се подвоуми.

— Единият извод е: с подписа си Бетси доказва, че е съгласна с плана на Брайън. Не е било убийство и самоубийство, а двойно самоубийство. Просто Бетси се е нуждаела от малко помощ.

Грейди се взираше в чашата си.

— Вторият извод е, че в писмото има празноти. Брайън настоява, че е необходимо да остави в лагера бележката, която касае теб, но не обяснява защо. Разбира се, той пише, че иска да видиш мястото. Но нали, след като разбереш, че ти го е оставил в наследство, ти така или иначе ще трябва да отидеш да го видиш. Не е било необходимо да те принуждава да видиш телата им.

— Освен ако... — На Грейди му бе трудно да говори. — Да предположим, че бъда толкова отвратен, та последното нещо, което ще искам да направя, е да видя къде Брайън е застрелял Бетси и себе си.

Ами ако реша да продам мястото, без изобщо да го видя? Истината е, че аз *не искам* този лагер. Може Брайън да се е страхувал от това, така че е оставил бележката, за да е сигурен, че ще се кача дотам.

Крейн сви рамене.

— Може и да е така. Той ти пише, че иска да видиш мястото, защото е... — Джеф плъзна пръст по редовете на писмото. — Специално. „То утешава.“ Но отказва да ти каже как. Пише, че се страхува да не събуди надежди, които няма да се осъществят.

— Мислех за това през цялото време, докато карах насам. — Гърлото на Грейди се сви. — Очевидно Брайън, Бетси и онези десет души, които загинаха при автомобилната катастрофа, са считали лагера за убежище. Като частен клуб, отдалечен от света. Красиво място, където са можели да се подкрепят един друг. Може би Брайън е чувствал, че ако хвали твърде много лагера в писмото си, ще бъде разочарован, че мястото не е било от такава важност като компанията му. А в същото време лагерът е специален. Той наистина е красив. Затова ми го оставя. Може би Брайън се е чувствал виновен, че никога не ме е включвал в групата. Може би се е надявал, че аз ще образувам моя собствена група. Кой знае? Бил е в стрес. Не е бил напълно адекватен.

— И така, какво ще правиш с него?

— С кого?

— С лагера. Каза, че не го искаш. Наистина ли си толкова отвратен, че не възнамеряваш да се върнеш там, а да го продадеш?

Грейди сведе очи. Известно време той остана мълчалив.

— Не знам. Ако ми беше подарил нещо друго — да кажем часовник, — щях ли да го захвърля, защото не искам да ми напомня за него? Или щях да го ценя?

* * *

Два дни по-късно Ида Рот помогна на Грейди да направи своя избор. Не че бе имала такова намерение. Случи се на гробището.

Бен се бе надявал, че ще бъде един от носачите на ковчега, но Ида не го покани. Беше опитал да се свърже с нея в дома ѝ и в ресторанта, но така и не бе успял. Плувал в пот от сутрешната

топлина и влага, той си спомни за горещината и влагата преди година, когато бе пристигнал на същото това гробище, за да донесе урните с праха на жена си и сина си в мавзолея. Тъкмо се канеше да обърне гръб на ковчезите и да отиде при колата, когато внезапно усети нечие присъствие зад себе си_, ядосано_ присъствие, въпреки че не знаеше как точно го почувства. Ала ядът бе почти физически осезаем и той замръзна, когато Ида изръмжа зад гърба му:

— Това няма да ти се размине.

Грейди се завъртя на токовете си. Погледът в обкръжените с бръчки очи на Ида бе смуцаващ. Бен бе опитал да се приближи до нея преди и след погребалната церемония, но тя го избягваше. Край гробовете бе направил всичко възможно да срещне погледа ѝ и бе разстроен от упоритостта, с която тя гледаше встрани.

Сега обаче погледът ѝ бе смуцаващо директен.

— Копеле. — Мършавото ѝ лице с опъната назад коса изглеждаше още по-мъртвешко.

Грейди потръпна.

— Защо ме наричаш така, Ида? Нищо не съм ти направил. Те ми липсват. Тук съм, за да ги оплача. Защо...

— Не ми играй игрички.

— За какво *говориш*?

— За лагера! Адвокатът на Брайън ми каза за завещанието! Не ми стига, че проклетият ми брат толкова много се самосъжаляваше, та остави ресторантът да върви по дяволите. Не ми стига, че откакто се застреля, се претрепвам да оправя финансите на заведението, та кредиторите да не го вземат. Не, трябваше да открия, че докато ресторантът, който *аз* наследих, е обременен с ипотека, мястото в гората, което *ти* наследяваш, е изплатено напълно! Не знам как си го изиграл. Не мога да си представя как си използвал смъртта на жена ти и детето ти да го излъжеш да ти дари лагера. Но бъди сигурен в едно — до последния си дъх ще се боря с теб в съда. Брайън се кълнеше, че ще се погрижи за мен! И бог ми е свидетел, че ще направя всичко, за да удържи на думата си. Ти не заслужаваш нищо! *Ти* не беше там, когато близначките умряха. Не беше там да държиш ръката му. Ти се появи *по-късно*. Така че разчитай на това — дори да е последното нещо, което ще направя, аз ще притежавам онзи лагер. Проклета да съм, имам нужда от пари. Така че ще оспоря завещанието и ще продам

мястото! Ще получа парите, които заслужавам! А ти няма да получиш нищо!

Грейди почувства, че го обливат горещи вълни. Непростимото обвинение на Ида, че е използвал скръбта си, за да манипулира Брайън да му остави в наследство лагера, го вбеси толкова много, че целият се разтрепера.

— Добре, Ида. Прави каквото искаш. — Той се разтресе още по-силно. — Или се опитай да направиш. Но чуй ме внимателно. Защото има нещо, което не осъзнаваш. До тази минута възнамерявах да се откажа от лагера и да прехвърля собствеността му на теб. Вярвах, че го заслужавах. Но ти допусна грешка. Не трябваше да споменавах... Господи, не, внезапно промених мнението си. Този лагер е мой. Не го исках. Но сега го искам. Напук на теб, Ида. Заради обидата, която нанесе на жена ми и на сина ми, ще гориш в ада. И да бъде проклет, ако някога кракът ти стъпи отново на онова място.

Грейди скъса жълтата полицейска лента с надпис ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО, която се простираше от телената ограда до входа на лагера. Като използва ключа, даден му от Крейн, той отключи портата, отвори я със замах и ядосано влезе в лагера.

В долината цареше потискаща тишина. Той избърса потта от челото си и закрачи решително към плувния басейн, мина през дървената портичка и стигна до циментовия бордюр, където стояха белите тебеширени очертания от телата. На Брайън и Бетси. Над петната от кръв и мозък все още бръмчаха мухи. Като ги видя, Грейди преглътна яда си и се стегна, изпълнен с негодувание.

„Добре — каза си той. — Мога да изчистя това. Мога да се справя със спомените. Главното е, че възнамерявам да задържа това, което Брайън ми остави.“

„Ида няма да го притежава.“

Оскърбен, той се извърна от тебеширените очертания, напусна района на басейна, без да обръща внимание на къта за барбекю, и се приближи до спалната постройка от пенобетон. Независимо от своята загриженост Бен смътно си даде сметка, че следва реда, в който лейтенант Крейн му бе показал сградите. Той надзърна в къщата за спане, почти не обърна внимание на готварската печка в кухнята и се

отпрати към най-малката постройка, която бе определил като гробница пред Джеф.

В нейния сумрак тишината бе още по-потискаща. Плочестият под трябваше да кънти под краката му. Вместо това той сякаш приглушаваше стъпките му, точно както стените, облицовани с дъбова ламперия, като че ли поглъщаха натрапчивия шум от неговото влизане. Грейди разгледа неловко църковната пейка пред камината. Вдигна напрегнатия си поглед към фотографиите на осемте мъртви, усмихващи се деца, разположени между свещниците и американските флагове над полицата. С омекнали колена се приближи до тях. Докосна с благоговение снимките на починалите близначки на Брайън и Бетси.

Бяха толкова красиви.

Толкова изпълнени с живот.

Който бе така рано прекъснат.

Бог да им е на помощ!

Най-накрая Грейди насочи изпълнените си с тъга очи към трогателната снимка на десетгодишното момченце с очила, смуцаващо се да се усмихне, защото носеше скоби на зъбите, което толкова много му напомняше за собствения му син, по когото така силно тъгуваше.

И тогава отново чу стряскащия шум от плясък във вода. Грейди се обърна към отворената врата. Свъси вежди, като си спомни, че и миналия път бе тук, когато чу същия шум.

Идващ от плувния басейн. Или поне така си бе мислил, преди да се втурне навън и да види полицаите, застанали до него, и тогава да осъзнае, че е сгрешил, че никой не е паднал във водата, въпреки че плясъкът бе така ясен.

Точно като сега. С тази разлика, че като изтича този път от сенчестата гробница на ослепителната светлина на лятното слънце, той потрепера при вида на един младеж — осемнайсет-деветнайсетгодишен, мускулист, с къса кестенява коса, с очила за плуване и плувки, — който пореше водата с мощни загребвания на мускулестите си ръце, носейки се към срещуположния край на басейна. Скоростта, с която напредваше, бе поразителна, а нетърпението му — забавно.

Грейди се олюля. Как по дяволите...? Той не беше чул да приближава кола. Не можеше да си представи, че младежът ще се

изкачи по пътя до лагера, ще се съблече, ще си сложи банските и ще се потопи в басейна, освен ако не се чувства тук като у дома си или не смята, че няма никой.

„Но хлапакът трябва да е видял колата ми пред портала — помисли си той. — Защо не е извикал да привлече вниманието ми, ако живее тук? Или не се е спуснал обратно по пътя, ако *не живее*?“ Край басейна нямаше никакви дрехи. „Къде се е съблякъл младежът? Какво става за бога?“

Грейди се намръщи, преодолял изненадата си, и хукна към плувния басейн.

— Хей! — извика той. — Какво правиш? Нямах право да влизаш тук. Това място е мое. Излизай от басейна! Махай се от...

Гласът му секна, когато профуча през вратичката и спря пред плувния басейн. Младежът продължаваше да гребе с ръце, да рита с крака, като стигаше до другия край на басейна, отблъскваше се от него и поемаше назад, гребейки със същата решителност.

Грейди извика още по-силно:

— Отговори ми! Спри, дявол да те вземе! Аз съм полицаи! Извършваш нарушение! Излизай от басейна, преди да...

Но плувецът продължи да гребе, отблъсна се от близкия ръб и отново се насочи към срещуположния край. На Грейди му заприлича на олимпийски състезател, който се стреми да спечели златен медал.

— Казвам ти го за последен път! Излизай от басейна! — изкрещя Бен прегракнало. — Имаш трийсет секунди. След това ще се обадя по радиостанцията за подкрепление! Ще те измъкнем навън и...

Без да му обръща внимание, плувецът загребваше с едната ръка, свиваше крака, за да се оттласне, после загребваше с другата.

Грейди бе изстрелял репликите си толкова скоростно, че се задъха. Той заопипва с ръка зад себе си, сграбчи стола от червено дърво и се облегна на него. Гърдите го боляха. Сърцето му препускаше, всичко пред очите му се завъртя и той се напегна, за да запази равновесие и да фокусира погледа си върху великолепния плувец.

Минаха секунди. Минути. Времето се разтегна. Парадоксално, но то сякаш спря. Най-накрая силите на плуващия младеж взеха да намаляват. След една последна дължина той се вкопчи в отсрещния ръб на басейна, като дишаше тежко, подскочи, за да се подпре с ръце

на бордюра и изпълзя на циментовата алея. После се изправи решително, отърси се от водата и тръгна уморено по брега към Грейди.

— Значи най-после си готов да ми обърнеш внимание? — Бен се отблъсна от стола. — А готов ли си да ми обясниш какво правиш тук, по дяволите?

Плувецът се приближи до него, без да му обръща внимание.

Грейди отпусна юмруци и протегна ядосано ръце към раменете на младежа.

Но дланите му — той потръпна — минаха през тях.

В същото време плувецът премина през *него*. Като внезапен полъх на вятър. На *студен* вятър. Грейди се изви назад и докато, шокиран, наблюдаваше как той се показва първо от хълбока му, после от гръдния му кош, внезапно се почувства така, сякаш бе обладан, използван и изоставен.

— Хей! — успя да извика Бен.

Изведнъж здравето мускулесто тяло на младежа, от което капеше вода, наведената му глава с прилепнала към нея къса коса — всичко това сякаш хлътна, очертанията се размиха и фигурата изчезна. Горещият влажен въздух се раздвижи, образувайки трептящи вълни. После също така внезапно се успокои. И плувецът вече го нямаше.

Грейди почувства белите си дробове празни. Той отчаяно се бореше да поеме глътка въздух. Пристъпи тромаво към стола от червено дърво. Но в мига, в който усети успокояващата му твърдост, разсъдъкът му се предаде, както бе направило и тялото му.

„Това е невъзможно!“ — изкрещя остатъкът от здрав разум.

И когато отекна този ням вик, той погледна към циментовата алея.

Мокрите следи от краката на плувеца вече не се виждаха.

Бен поседя още малко на стола. Най-накрая събра сили да стане.

Младежът бе непознат.

И въпреки това му се бе сторил обезкуражаващо познат.

Не.

Грейди се олюля. С обляно в пот лице, той се подчини на някакъв неустойим импулс и се запъти към най-малката постройка.

Влезе в мрачното пространство на гробницата, мина край църковната пейка, хвана се с две ръце за лавицата над камината,

вдигна невярващ поглед над свещниците и се взря в снимката отдясно.

Тази на младежа във военна униформа.

Красивият млад мъж, за когото Крейн бе казал, че е бил убит във Виетнам.

Същият младеж, който бе плувал с мощни загребвания в басейна, който безучастно бе преминал през тялото на Грейди и бе изчезнал.

Бутилката в кухненския шкаф го зовеше. Грейди си сипа с треперещи ръце, изгълта питието, направи гримаса и потрепера. Не си спомняше как бе шофирал по пътищата през планината от лагера до Бозуърт.

„Губя радсъдъка си“ — помисли си той и наведе бутилката с бърбан над чашата.

Но не бе съдено да усети упойващата му сила.

Телефонът иззвъня.

Той сграбчи слушалката.

— Ало. — Гласът му прозвуча, сякаш идваше от километри.

— Значи най-после се прибра, копеле — изсъска отсреща Ида. — Просто си помислих, че ще искаш да узнаеш, че адвокатът ми се съгласи с мен. Брат ми очевидно е бил побъркан. Това завещание е невалидно.

— Ида, не съм в състояние да споря. — Главата му пулсираше. — Да оставим съдията да реши.

— Можеш да бъдеш сигурен в това. Ще се видим в съда!

— Губиш си времето. Възнамерявам да се боря за лагера.

— Но аз ще се боря *по-силно* — заяви Ида. — Няма да имаш никакъв шанс!

Ухото на Грейди пропищя, когато тя затръшна слушалката.

Телефонът отново иззвъня.

„Да го вземат мът...“

Той рязко долепи слушалката до ухото си.

— Ида, писна ми от теб! Не ми звъни пак! От този момент нататък нека адвокатът ти да говори с моя!

— Бен? — Мъжкият глас отсреща прозвуча смутено.

— *Джеф*? Господи, съжалявам! Не исках да ти крещя. Помислих, че е...

— Не звучиш много добре.

Грейди потрепера.

— Сигурно си имал тежък ден — каза Крейн.

— Нямах си представа колко тежък.

— Причината, поради която ти се обаждам... Имаш ли нужда от компания? Мога ли с нещо да ти помогна?

Грейди се облегна тежко на стената.

— Не. Но ценя твоята загриженост. Добре е човек да знае, че някой го е грижа за него. Смятам, че ще се справя. Но като се замисля, чакай, *има* нещо.

— Кажй го.

— Когато ми се обади онази нощ, когато ми каза за катастрофата, за приятелите на Брайън и Бетси, които са били убити...

Крейн въздъхна.

— Спомням си.

— Имената на жертвите. Бях твърде разстроен, за да ги запиша. Кой бяха те?

— Защо, за бога, искаш...

— Не мога да ти обясня точно сега.

Крейн се поколеба.

— Изчакай една минутка. — Чу се шум от разлистване на книжа.

— Дженингс, Матсън, Рандъл, Лангли, Бек.

— Трябват ми адресите и телефонните им номера — каза Грейди.

Крейн му ги продиктува и добави озадачен:

— Не разбирам защо ти е тази информация.

— Кой семейства са загубили синовете си във Виетнам?

— Лангли и Бек. Но защо ис...

— Благодаря ти. Наистина ценя помощта ти. Ще ти се обадя по-късно.

— Тревожа се за теб, Бен.

Грейди затвори телефона.

Лангли и Бек.

Грейди се загледа в телефонните им номера. И двете семейства бяха живели в градчета, разположени между Бозуърт и Питсбърг. Набра номера на Лангли.

Никой не отговори.

Не беше изненадващо. Щом Лангли са били достатъчно възрастни да имат син, загинал във Виетнам, другите им деца — ако имаха такива — щяха да са около трийсет или четирийсетгодишни и да си имат собствени жилища. Никой от тях нямаше да живее в къщата на родителите си.

Грейди забързано набра другия номер. Чу позвъняването. После още едно.

Потърка с ръка челото си.

Един уморен глас каза:

— Ало?

— Казвам се Бенджамин Грейди. Началник на полицията съм в Бозуърт. Това е на около четирийсет мили на изток от...

— Знам къде се намира Бозуърт. Какво искате? Ако е във връзка с катастрофата, не съм в състояние да говоря отново за това. Избрали сте неподходящ момент. Двамата с жена ми се опитваме да сложим в ред вещите на родителите ми и да уредим нещата с имуществото им.

— Не се обаждам за катастрофата.

— Тогава за какво?

— За брат ви.

— Господи, не ми казвайте, че нещо се е случило с Боб!

— Не. Нямах предвид... Говорех за брат ви, който е загинал във Виетнам.

— Джери? Нищо не разбирам. Защо след толкова време ще искате да...

— Вашият брат беше ли плувец? *Сериозен* плувец?

— Не съм мислил за това... — Мъжът преглътна тежко. — Треньорът в колежа твърдеше, че Джери може да стане шампион. Брат ми тренираше всеки ден. Плуваше минимум по три часа. Той можеше да стигне до олимпийските игри.

Грейди почувства същия студ, както когато плувецът мина покрай басейна, а после и през него.

— Как казахте, че ви е името? — попита мъжът отсреща. — Грейди? И твърдите, че сте началник на полицията в... Какво, по дяволите, е това? Някаква малоумна шега?

— Не. Ако имаше друг начин да... Извинете, че се натрапих. Това, което ми казахте, е важно. Благодаря ви.

Независимо от изгряващото слънце, Грейди трябваше да включи фаровете, за да може да кара по неравния лъкатушец път, засенчен от дърветата, който водеше към лагера. Когато най-накрая стигна догоре, той се загледа в зловещата мъгла, която се издигаше от повърхността на плувния басейн и се разстилаше наоколо. Слабите слънчеви лъчи огряваха върховете на борове и кленове, които до този момент се сливаха с тъмните склонове, обграждащи лагера, но самият лагер все още бе напълно забулен. Фаровете на автомобила пронизваха гъстата мъгла.

Бен слезе от полицейската кола и едва не се блъсна в телената ограда, преди да я види. След като се помота, докато отключи портата, той я отвори широко. Тишината му се стори още по-потискаща от предния ден, и то до такава степен, че като тръгна по чакъла, скърцането под краката му го стресна. Студената мъгла се просмукваше в дрехите му и покриваше със ситни капчици настръхналата му кожа.

„Трябва да се обърна и да се върна в града — помисли си той. — Това е лудост. *Какво правя тук?*“

Прииска му се да беше взел фенерче. Докато вървеше напред, мъглата ставаше все по-гъста. Тя му изглеждаше нереална. Твърде гъста. Твърде...

„Внимавай — предупреди се сам. — Оставяш въображението да вземе надмощие над здравия ти разум. От водните басейни често се вдига мъгла на зазоряване. Има нещо общо със смяната на температурата. Няма нищо необичайно...“

Грейди залитна и внезапно си даде сметка, че без никакъв видим обект, който да му служи за ориентир, може да се заблуди и да се върти в кръг. Почувства се дезориентиран. Направи още една стъпка и се стресна, когато се блъсна във високия до кръста дървен парапет, който ограждаше плувния басейн.

Стресна се и поради друга причина. Нещо, идващо отъясно, премина през него отвъд парапета. Нещо, което приличаше на човешка сянка. От движението ѝ вълматата мъгла се завъртяха в спирала. После сянката изчезна. Мъглата отново се сгъсти.

Като чу пляска откъм басейна, Грейди отстъпи рязко назад. Плясъкът бе последван от ехото на мощните загребвания на плувца.

Бен замръзна, парализиран от противоречивите чувства, които се бореха в него.

Да се втурне през портичката и да се изправи лице в лице с плувеца.

(Но вчера той беше направил това без никакъв ефект, а и при всички случаи, ако се опиташе да извика, бе сигурен, че от устата му щеше да се изтръгне писък.)

Да се обърне и да се махне от басейна, като потърси в сумрака пътя към колата си.

(Но...)

Грейди чу още едно цопване. *Още някой бе скочил във водата.* С нарастващо изумление видя друга сянка — не, две! — да преминават в мъглата през парапета. Заприличаха му на жена. И на дете.

Грейди изкрещя, олюля се и отскочи ужасен, когато от мъглата изникна *още една* сянка — тази идваше откъм постройката за спане.

— Не! — Той видя три други сенки — на две жени и едно момиче — да приближават откъм едва различимата кухненска постройка. Бен отстъпи встрани, за да ги избегне, и се озова пред още една сянка, като тази идваше от посоката на гробницата. Импулсивното му движение бе така стремително, че не може да се спре. Двамата със сянката се сблъскаха. Грейди профуча *през* нея, обзет от неописуем ужас, но независимо от гъстата мъгла успя да види лицето ѝ. Беше Брайън Рот.

Миглите на Грейди потрепнаха. Нещо дребно лазеше по челото му и кожата го сърбеше. „Муха“ — помисли си той. Прогони я с едно махване и отвори широко очи. Слънчевият диск бе точно над него. Той лежеше проснат по гръб на чакъла близо до плувния басейн.

Докато се избистри съзнанието му, успя да седне и взе за се оглежда напрегнато, очаквайки да се сблъска с призраци.

Но единственото, което видя, бе потъналия в тишина лагер.

Погледна часовника си. „*Почти пладне?* Мили боже, лежал съм тук от...“

„Брайън!“

„Не! *Не може* да съм видял него!“

Ужасен, той скочи на крака. Погледът му се замъгли, после отново се избистри. Вместо от капчици мъгла, сега кожата му бе

оросена от пот и изцапаната униформа бе залепнала за тялото му. Успя да се стегне и огледа пустия лагер.

„Загубил съм си ума.“

„Получил съм нервен срив.“

Погледна към полицейската кола. Подчинените му щяха да се чудят къде е. Сигурно бяха опитвали да се свържат с него. Трябваше да ги уведоми, че е добре. И още по-належащо — трябваше да измисли приемливо обяснение защо не е отишъл в управлението и защо не е отговорил на повикванията им. Не биваше да разберат до каква степен не може да се владее.

Но като стигна до патрулката и се наведе през прозореца да вземе подвижната радиостанция, настръхна от долетелия до ушите му шум от автомобил, който с усилие се изкачваше по неравния път. Извърна се и видя, че бе кола на щатската полиция. Тя се показва между дърветата, спря до неговата кола и от нея слезе Джеф Крейн, който се огледа и тръгна с мрачно изражение към него.

— Бен.

— Джеф.

Двамата се поздравиха неловко.

— Накара много хора да се тревожат за теб — каза Крейн.

— Опасявам се, че ситуацията е сложна. Аз тъкмо се...

— Боже, униформата ти! Какво си правил, да не си спал в някоя канавка?

— Трудно е за обяснение.

— Обзалагам се, че е така. Защо не опиташ все пак?

— Откъде знаеше, че ще бъда тук?

Крейн го погледна втренчено.

— Въпрос на елиминиране. Колкото повече мислех за това, толкова по-логично ми се струваше да си на това място.

— Защо *ти*? Как стана така, че *ти* тръгна да ме търсиш?

— Като не могла да се свърже с теб, диспечерката толкова се притеснила, че се обади на всичките ти приятели. Ще ти го кажа отново. Ти накара много хора да се разтревожат за теб, Бен. Защо не се обади?

— Истината е, че...

— Разбира се. Защо не? Истината ще те ободри.

— Аз...

— Да? Продължавай, Бен. Истината.

— Загубил съм съзнание.

— В бележката, която остави Брайън, се намекваше, че пиеш много. Но той не е единственият, който го е забелязал. Много пъти, когато ти се обаждах през нощта, гласът ти звучеше...

— Тази сутрин нямаше нищо общо с алкохола. Дойдох тук, преди да стане време за работа, така че да мога да поогледам и да реша дали да задържа това място. После всичко се завъртя пред очите ми и съм припаднал. Ей там, до басейна.

Грейди се обърна и махна с ръка.

Онова, което видя, го накара да мобилизира и най-малкия остатък от волята си, за да не реагира. Районът около басейна бе пълен с хора: шест деца, включително близначките на Брайън; двамата младежи, убити във Виетнам; дванайсет възрастни, десет от които Грейди не познаваше, а другите двама бяха Брайън и Бетси.

„Обзалагам се, че петте двойки, които не познавам, са хората, загинали миналия четвъртък при автомобилната катастрофа“ — помисли си с ужас Бен.

Компанията си правеше барбекю, ядеше, говореше, смееше се, макар че сцената бе необикновено тиха и от устните им не излизаше нито звук.

Греди усети как бузите му се вцепениха, сякаш кръвта се бе отдръпнала от лицето му, тялото му се разтрепера, а когато Крейн застана до него, направо се разтrese. Въпреки това успя да не изкимти.

„Наистина заслужавам поздравления — помисли си горчиво. — Виждам духове и все пак не издавам нечленоразделни звуци.“

Крейн погледна към басейна, но не реагира.

Нервите на Грейди се изопнаха, когато си даде сметка за това.

— Джеф, не забелязваш ли нещо необичайно?

— Какво имаш предвид?

Бен с удивление констатира, че повтаря почти дословно въпроса, който Брайън бе задал на сестра си Ида, когато за първи път я бе довел на това място.

— Не усещаш ли нещо различно, нещо специално, нещо, което да ти напомня за... Кое то да те кара да се чувстваш по-близо до Брайън и Бетси?

— Не. — Крейн се намръщи. — Освен, разбира се, спомена за намерените тук тела.

— А около плувния басейн?

— Естествено там бяха телата. — Крейн прокара пръсти през късата си пясъчноруса коса. — Иначе, не. Не забелязвам нищо необичайно около басейна.

— Нуждая се от помощ, Джеф.

— Затова съм тук. Не те ли молих многократно да ми разрешиш да ти помогна? Кажи ми от какво се нуждаеш.

— От причина за мълчанието ми, която хората ми ще приемат. От обяснение, което няма да се отрази на отношението им към мен.

— Имаш предвид нещо като повреда на радиостанцията ти? Или, че е трябвало да напуснеш града заради някаква среща, за която си мислел, че си им казал?

— Точно така.

— Съжалявам, Бен. Не мога да направя това. Единственото нещо, с което мога да ти помогна, е истината.

— И продължаваш да твърдиш, че си мой приятел.

— Така е.

— Тогава кой приятел би...

— Добрият. По-добър, отколкото си даваш сметка. Бен, ти се самозалъгваш. Твърдиш, че проблемите ти не се отразяват на работата ти. Но грешиш. И нямам предвид, че причината е само в алкохола. Нервите ти са изопнати до крайност. Винаги изглеждаш разсеян. Трудно ти е да се съсредоточиш. Всички са го забелязали. Най-добрият начин, по който мога да ти помогна, е да ти дам следния съвет. Вземи си един месец отпуска. Посъветвай се с някого. Иди в някоя клиника за алкохолици. Прочисти организма си. Приеми реалността. Жена ти и синът ти са мъртви. Трябва да свикнеш с тази мисъл, да положиш усилие да се примириш със загубата. Необходимо ти е да намериш спокойствие.

— Един месец отпуска? Но работата е единственото, което ми е останало!

— Казвам ти го като приятел. Ако продължиш както досега, ще останеш въобще без работа. До мен достигнаха някои слухове. Скоро можеш да бъдеш уволнен.

— Какво? — Грейди не можеше да повярва на думите на Крейн. Те му изглеждаха невъзможни като призраците около плувния басейн, като мълчаливото празненство, което той виждаше, а Джеф — не. — Господи, не!

— Но ако се съобразиш с моите препоръки... О, Бен, спри! Недей да продължаваш да гледаш към басейна. Погледни ме! Точно така. Добре. Ако изпълниш това, което те съветвам, ще направя всичко, което е по силите ми, да накарам хората от управлението и градския съвет в Бозуърт да разберат какво си преживял. Погледни истината в очите. Ти си изтощен. Съсипан. Нуждаеш се от почивка. В това няма нищо срамно. Когато престанеш да криеш състоянието си, когато признаеш проблемите си и се опиташ да ги разрешиш, хората ще те подкрепят. Кълна ти се, че ще направя всичко възможно да те подкрепят. Ти винаги си бил дяволски добро ченге и още можеш да бъдеш. Ако направиш каквото те моля. Заклевам се, че ще използвам цялото си влияние да запазиш работата си.

— Благодаря ти, Джеф. Наистина ценя загрижеността ти. Ще опитам. Обещавам. Наистина ще опитам.

* * *

Грейди стоеше в мавзолея и с премрежени от сълзите очи се взираше в нишите с урните на жена си и сина си.

— Имам проблем — каза им той със задавен глас. Гърлото му бе така свито, че му беше трудно да говори. — Привиждат ми се разни неща. Пия твърде много. Всеки момент мога да загубя работата си. А колкото до ума ми, ами... май го загубих съвсем наскоро.

— Какво не бих дал да сте живи. Да не бях оставал да работя до късно онази нощ. Да не бяхте решавали да ходите тогава на кино. Да не беше ви блъснал онзи пияница. Да не...

— Аз съм виновен. Вината е изцяло моя. Нямам думи да ви опиша колко ми липсват. Бих дал всичко, за да ви върна, да направя живота ни чудесен, какъвто беше допреди година, преди вие да...

Пейджърът на колана му избибка. Той не му обърна внимание.

— Хелън, когато се прибера у дома, къщата ми изглежда непоносимо празна. Джон, като погледна в стаята ти, когато докосна

дрехите в гардеробчето ти, когато зароя лице в тях, имам чувството, че сърцето ми ще се пръсне и ще умра. Толкова много ми се иска да сте с мен...

Пейджърът продължи да бибка. Грейди го откачи от колана си, хвърли го на пода и го стъпка с тока на обувката си. Чу се пукане.

Пейджърът замлъкна.

Добре.

Грейди отново погледна през сълзи нагоре и продължи да говори на урните.

— Чудесен. Животът ни беше чудесен. Но без вас... Обичам ви. Бих дал всичко да ви върна и тримата отново да бъдем заедно.

Най-накрая думите му се изчерпаха. Той просто продължи да седи и да ридае, като гледаше към нишите, към имената на жена си и сина си, към рожденият им дати и датата на смъртта, представяйки си праха в урните им.

Мисълта се оформи бавно. Тя сякаш се роди от гъстия мрак и си проби път до повърхността. Изплува от обърканото му подсъзнание и се превърна във вътрешен глас, който повтаряше фрази от загадъчното писмо, което Брайън му бе написал.

Страхувам се за теб. Възнамерявах скоро да те доведа тук. Мисля, че си готов. Смятам, че ще бъдеш възприемчив. Мисля, че това място ще ти донесе радост.

Моят последен жест на съчувствие към теб ще бъде да ти подаря този лагер. Надявам се, че той ще облекчи страданието ти и ще ти донесе утеха и успокоение. Ще разбереш какво имам предвид, ако наистина си възприемчив, ако си толкова чувствителен, колкото вярвам, че си.

Грейди кимна, изправи се, избърса сълзите си, целуна пръстите си и докосна с тях стъклото, което го делеше от урните, после излезе от мавзолея, като внимателно заключи вратата.

Лагерът отново бе забулен, този път от облака прах, който колата на Грейди бе вдигнала, докато се качваше по пътя. Той паркира, изчака прахът да се разнесе и въобще не се изненада, като видя Брайън, Бетси, двете им близначки, другите деца, младежа, загинал във Виетнам и петте семейни двойки, убити при автомобилната катастрофа.

В действителност Бен бе очаквал да ги види и бе благодарен, че надеждите му не бяха излъгани. Някои бяха в басейна. Други седяха на столове от червено дърво край водата. Трети печаха пържоли в къта за барбекю.

Преди се беше озадачил защо бе можал да чуе плисъка от загребванията на плувеца, но не и разговорите на духовете, които той — но не и Крейн — бе видял тази сутрин.

Ала сега разбра. Беше необходимо известно време, за да се установи контакт. Трябваше да придобиеш чувствителност. Трябваше да станеш — Как го бе казал Брайън в писмото си? — възприемчив. При всяка следваща среща те ставаха все по-реални, докато...

Грейди посегна към книжната торба на седалката до него и излезе от колата. Отключи портата на телената ограда и тръгна усмихнат към лагера.

— Здравей, Брайън. Здравсти, Бетси.

Те не отвърнаха на поздрава му.

„Нищо, и това ще стане — помисли си Грейди. — Няма проблем. Просто трябва да стана по-възприемчив.“

Той си избра един празен стол край басейна, разположи се на него, изпружи крака и се отпусна. Свечеряваше си. Слънцето скоро щеше да се скрие зад върховете на планината. Лагерът бе окъпан в успокояваща алена светлина. Младежът, когото бе видял първия път — потенциалният шампион по плуване, загинал във Виетнам, — продължаваше да тренира. Очаровани, мъж и жена с прошарени коси, около шейсетгодишни, му подвикваха окуражително.

Бен отново се обърна към Брайън и Бетси, които стояха до барбекюто.

— Хей, как сте? Радвам се да ви видя.

Този път те реагираха, като погледнаха към него.

„Да, нужна е просто възприемчивост“ — помисли си Грейди.

— Здравей, Бен. Радвам се, че успя — извика Брайън.

— Аз също.

Грейди бръкна в книжната торба и извади от нея бутилка бърбан. Отви капачката и се огледа за чаша, но като не намери, сви рамене и надигна шишето. Отмена назад глава и усети, че едногодишното напрежение в тила му започва да отслабва. След горещината през деня,

вечерта бе приятно хладна. Той отново долепи бутилката до устните си и отпи със удоволство.

„Възприемчивост — каза си. — Да, в това е тайната. Единственото, което се иска от мен, е да бъда чувствителен.“

Но докато пиеше усмихнат и чакаше, чудото, заради което бе дошъл, не се случи. Продължи да се оглежда, правейки усилие да остане спокоен. Хелън и Джон. Къде бяха те?

Трябваше да са тук!

Грейди отпи още от бърбъна.

— Хей, Брайън?

— Какво има, Бен?

— Жена ми и сина ми. Къде са?

— Опасявам се, че още не могат да се появят тук — отговори Брайън.

— Защо не? — намръщи се Грейди.

— Първо трябва да направиш нещо.

— Не разбирам.

— Помисли си.

— Не знам какво искаш да кажеш. Помогни ми, Брайън.

— Помисли си за гробницата.

И тогава всичко му се изясни.

— Благодаря ти, Брайън.

Грейди остави бутилката на земята, стана, напусна басейна и закричи към гробницата. Вътре свещите бяха запалени. Той подмина църковната пейка и с благоговение заразглежда снимките над полицата, които съсипаните от скръб родители бяха закачили, сърцераздирателните образи на осем мъртви деца.

„Само това ли е необходимо? — запита се Бен. — Това ли е всичко, което трябва да направя?“

Той извади портфейла от джоба на панталона си, отвори го, погали снимките на Хелън и Джон, които винаги носеше със себе си, и ги извади от защитните им найлонови калъфчета. После ги целуна и ги постави на полицата над камината.

„Сега ли? — запита се с разтуптяно сърце. — Сега ли?“

„Но снимките на Брайън и Бетси не са тук — помисли си той. — Тези на семействата, загинали при катастрофата, също. Може би, ако

си бил достатъчно дълго в лагера, не е необходимо да си слагаш снимката.

Ами децата? Те никога не са имали възможността да попаднат тук. Умрели са, преди Брайън и Бетси да построят светилището. За тях са били необходими снимки, точно както снимките са необходими за...”

Сърцето му заби още по-силно. Грейди се обърна, излезе от гробницата и забърза обратно към басейна. Ужасно се страхуваше, че ще остане все така самотен, но щом видя Хелън и Джон да го чакат, усети непоносима болка в гърдите. Хелън бе протегнала ръка, а Джон подскочаше от възбуда.

Бен се затича.

Стигна до тях.

Прегърна ги.

И почувства как ръцете му преминаха през телата им, точно както техните ръце и тела преминаха през него.

— Не! — простена той. — Имам нужда да ви докосна!

После се сети. Трябваше да им даде време. Скоро щеше да може да ги държи в прегръдките си. Обърна се с лице към тях.

— Обичам те, Бен — каза Хелън.

По лицето на Грейди се стичаха сълзи.

— Тате, липсваше ми — каза Джон.

— И аз ви обичам и ми липсвахте толкова много, че...

Грейди отново посегна към тях и този път, когато ръцете му преминаха през телата им, почувства известна плътност. Като на гъст облак. Усещането бе едва доловимо, но непогрешимо реално. Ето, случваше се. Скоро те щяха да бъдат...

Коленете му омекнаха.

— Скъпи, по-добре е да седнеш — каза Хелън.

Бен кимна.

— Да. Напрежението беше... Мисля, че мога да си почина малко.

Когато тръгна с жена си и сина си към басейна, Брайън, Бетси и останалите от групата кимнаха одобрително.

— Татко, децата в басейна толкова много се забавляват. Мога ли да поплувам и аз?

— Разбира се. Можеш да правиш всичко, което си поискаш, сине. Ние с мама ще те гледаме.

Грейди се настани на стола си край басейна. Хелън седна близо до него и погали ръката му. Усещането бе по-силно. Скоро. Скоро щеше да може да я държи в прегръдките си.

— Бен, искаш ли пържола? — извика му Бетси.

— Не точно сега, благодаря. Още не съм гладен. Може би по-късно.

— Заповядай по всяко време. Само трябва да си поискаш.

— Благодаря ти, Бетси.

— Може би още едно питие ще усили апетита ти.

— Бъди сигурна в това. — Грейди вдигна бутилката към устата си. Хелън погали ръката му и този път докосването ѝ беше почти реално. Джон скочи в басейна.

— Отново сме заедно — каза Хелън.

— Да — отвърна Бен. — Най-после.

Това бе най-прекрасната вечер в живота му. Не след дълго докосването на Хелън бе съвсем истинско. Грейди можеше да я държи за ръка, да я прегръща, да я целува. Джон също.

Когато слънцето залезе, на небето се показва пълната луна и освети празнуващите.

Имаше само още един проблем. Преди да дойде в лагера от мавзолея, Грейди бе спирал на няколко места в града. Едното беше магазинът за алкохол. Другото бе съдът, за да открие кой е бил собственикът, от когото Брайън бе купил мястото за лагера. Беше се надявал, че ще може да го разпита и да разбере дали има нещо необичайно в този район — може би някоя стара легенда, която да му даде някаква идея, някакво обяснение за това чудо.

Но бившият собственик отдавна бе напуснал града.

Останалите места, където бе спирал, бяха домовете на някогашните ловни другари на Брайън. Беше се надявал, че някой от тях би могъл да му даде някакво обяснение за внезапното решение на Брайън да купи този терен.

Ала никой от тях не си спомняше за онзи следобед.

Последното му посещение бе при адвоката му. Този на Ида Рот вече се бе свързал с него. Ида бе твърдо решена да оспори завещанието и да направи всичко необходимо, за да не наследи Грейди имота. Бен бе шокиран, когато чу адвокатът му да заявява, че Брайън очевидно не е бил с всички си, когато е поправил завещанието си,

докато е планирал да се самоубие. Адвокатът на Брайън бил на същото мнение. И двамата били единомисленици, че Грейди ще загуби битката срещу Ида. Лагерът щял да му бъде отнет.

Така че, докато седеше до жена си и сина си, наблюдавайки окъпаната в призрачна лунна светлина компания край басейна, Бен продължаваше да пие, да размишлява и да си казва, че не би понесъл отново да бъде разделен със семейството си.

Но какъв избор имаше?

Той прегърна силно Хелън и Джон.

— Може би искате да се поразходите.

— Ще останем — каза Хелън. — Така няма да се страхуваш.

— Сигурна ли си?

— Да. Не искам да се чувстваш самотен.

Грейди я целуна, отпи още малко бърбан, после извади пистолета си от кобура.

Сега разбра защо Брайън и Бетси бяха направили своя избор. Колко самотни са се чувствали, като са виждали починалите си деца, а накрая и мъртвите си приятели. Били са с тях, но не съвсем истински.

Бен вдигна ударника на пистолета. Остатъкът от здравия му разум каза: „Знаеш, че жена ти и синът ти не са реални. Другите също. Те са плод на твоето въображение.“

„Може би — помисли си Грейди. — А може би не.“

„Но дори и да са само плод на моето въображение, когато Ида получи лагера, никога повече няма да имам възможност да видя Хелън и Джон. Дори и само да си ги представям.“

Беше мъчителна дилема.

Тя изискваше по-задълбочен размисъл.

И така, с жена си и сина си до него, Бен държеше пистолета в едната ръка и надигаше бутилката с другата. Алкохолът го направи сънлив. Призраците започнаха да избледняват. Скоро трябваше да направи избор и Грейди се питаше какъв да бъде той. Когато вцепенението от бърбана го обхванеше, кое щеше да натежи повече? Щеше ли да изпусне първо бутилката? Или това щеше да бъде пистолетът?

[1] Лекарство против киселини в стомаха — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.